

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra Satirer, 1720-42

Citation: Falster, Christian: "Satirer, 1720-42", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 155. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster05-shoot-idm140600518379472/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Satirer, 1720-42

- re end een Biskop har begyndt sin Embedshane som Universitetspedel» (Rørdam: *Kjøbenhavns Universitets Historie*, I, s. 663).
- 13,7: *Finker*] småthakkede kødstumper (især indvolde), tilsat med æbler, løg o.lg.
- 14,2: *Det Vers var sat paa Skrue*] = det vers, som var sat på skrue. – I ældre dansk indledtes en relativ sætning ikke altid med et relativt pronomen – hos Holberg f.eks.: »... der er en vil tage jer Frue med Vold» (*Arab. Pulver*, 3. sc). – 14,7: *Risp*] beget skomagertråd.
- 15,1: *vort Selskab over alt*] hele vort selskab, alle i vort selskab. – 15,3: *Pals*] stump, stykke (samme ord som *bjalt*). – 15,4: *Luse-Kram*] varer af ringe kvalitet. – 15,6: *den*] = som. – 15,8: *Liimtang*] se note til *Doll-Huus* 80,2.
- 16A, 1-2: *da Hand udi Jylland tiende*] den pågældende har som student haft kondition som skriver ell. huslærer.
- 16B, 6- *reprochere*] bebrejde.
- 16B, 12: *Confectio Alchermes*] et lægemiddel. – På apotekerlatin er *confectio* betegnelse for tilberedt medicin. I det opr. arabiske ord *alchermes* er *al-* det bestemte kendeord og *-chermes* det røde farvestof, der udvandt af kochenille-skjoldlusen, jvf. farvebetegnelserne *karmoisin*, *karmun*.
I Italien blev *alchermes* navnet på en krydret likør, der farvedes prægtigt rød med det nævnte farvestof og som fra gammel tid fremstilledes i Firenze. Den for mandens hjerte lindrende medicin har således været en vædske af Campari-type.
- 18,7: *vittig*] klog, intelligent. – Præstens visdom er også ordsprogets: »De meget vittige bliver enten galne eller ej gamle» (*Peder Syvs danske Ordsprog*, 1944, s. 284, nr. 8585).
- 19,1: *Hebraiske*] versrytmen kræver udtalen *bebrajske*. – 19,6: *desse*] efter tysk mønster brugt som genetiv af *den* og *det*. Falster har også andetsteds brugt denne super-

156 *Den Latinske Skriver-Stue*

- germanisme. – 19,7: *Brochmand, Hvidfeldt*] biskop *Jesper Brochmand* (1585-1652) var forfatter af den berømte *Huspostil*, *Arild Huitfeldt* (1545-1609) af den store »Danmarks Riges Krønike«. Begge værker blev yndet læsning.
- 21,5: *Postmesteren vor gode Vært*] hvis der var knyttet skænkstue til dette posthus, har *vært* naturligvis den dertil svarende betydning. Linje 5-6 må forstås som et parentetisk indskud, hvorefter linje 7-8 genoptager sammenhængen fra linje 4. Indskuddet benyttes til at fjerne postmesteren, der ikke hører til i digterens kreds af venner og fortrolige.
- 22,5: *mod*] vendingen »at gå i rette *mod*« synes her at være sammenblandet med »føre sag *mod*« – med mindre *gå i rette mod* skal opfattes på linje med udtrykket *sætte i rette mod (en)*. Se note til 43,6-7.
- 23,7: *Zacharias Olsen*] denne skolemester er sandsynligvis opdigtet. Ingen fremstilling af Ribe bys og skoles historie har navnet, og for den forsigtige Falster var det desuden et ubrydligt princip, at satiren aldrig måtte sigte mod bestemt person. Falster har her båret sig ad som Holberg, der ved lejlighed lader fingerede navne løbe af stabelen på stribe, se f.eks. hans 4. Skæmtedigt (»Poeten raader o.s.v. ...«), v. 20 ff. Et tidligere eksempel hos Falster er *Forvalter Lambert* (str. 9), et senere *Claus Jessen* (str. 36,8). – 23,8: *Da kom han over Stolen*] til behørig afstraffelse.
- 24,2: *stiiler*] udtrykker sig, formulerer sig. – 24,3: *Vidunder*] person, der er til nar.
- 27,2: *Med Kappe eller Kræve*] d.v.s. gejstligheden, såvel den endnu studerende del (jvf. henvendelsen i digtets titel) som den færdiguddannede.
- 28,2: *fortryller*] forhekser, forvandler på unaturlig måde. – 28,3: *af*] så at.
- 28,5: *Mare-Lok*] egl. indfiltret lok hos hesten, efter folketroen fremkaldt af maren, der har redet hesten om natten. I